

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 9.11.2010
KOM(2010) 612 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, MAJANDUS-
JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Kaubandus, majanduskasv ja maailmapoliitika

Kaubanduspoliitika – ELi 2020. aasta strateegia keskne teema

{SEK(2010) 1268}

{SEK(2010) 1269}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Kaubandus, majanduskasv ja maailmapoliitika

Kaubanduspoliitika – ELi 2020. aasta strateegia keskne teema

1. Taust ja põhisuunad

Euroopa majanduspoliitika peamine eesmärk on majanduskasvu kiirendamine. Üksnes jätkusuutlik majanduskasv aitab luua uusi töökohti ja säilitada meie jaoks heaoluühiskonna. Ent meie majanduse kasvupotentsiaali suurendamine saab olema tõeline väljakutse, mis esitati Euroopa 2020. aasta strateegias¹ ja mille kolmetahuliseks eesmärgiks on saavutada arukas, kaasav ja jätkusuutlik majanduskasv. See komisjoni teatis on Euroopa 2020. aasta strateegia välispoliitilise mõõtme oluline element ja selles kirjeldatakse, kuidas kaubandus ja investeerimispoliitika peavad selle eesmärgi saavutamist ning kogu ELi välispoliitika saavutusi toetama. Sellele teatisele lisaks tuleks lugeda veel kahte töödokumenti: aruannet 2006. aasta globaalse Euroopa strateegia rakendamise tulemuste kohta ja analüütilist dokumenti, mis käsitleb kaubanduse osa heaolu kasvus („Trade as a driver of prosperity”).

Avatud majandusega riigid arenevad tavaliselt suletud majandusega riikidest kiiremini. Kaubandus kiirendab ELi majanduskasvu, suurendab selle tõhusust ja edendab innovatsiooni. See aitab suurendada väliskaubanduspartnerite poolset nõudlust meie kaupade ja teenuste järele. Avatum kaubanduspoliitika pakub ka ELi tarbijatele laiemat kaubavalikut ja madalamaid hindu. Euroopa avatus välismaistele otseinvesteeringutele suurendab meie konkurentsivõimet. Samuti võimaldab meie ettevõtjate suutlikkus välismaale investeerida ettevõtet üldiselt laiendada ning nii kodus kui ka välismaal uusi töökohti luua. Lühidalt, säilitades valvsuse kohanemiskulude suhtes peab Euroopa avatuma kaubandus- ja investeerimispoliitika kaudu taotlema kolmekordset kasutegurit, mis hõlmab kiiremat majanduskasvu, rohkem töökohti ja madalamaid tarbijahindu.

Kaubanduse avatus kolmekordistab kasutegurit

Majanduskasv: Kui kõik käimasolevad läbirääkimised (Doha vooru ja kahepoolsete kokkulepete läbirääkimised) on lõpule viidud ja kui meie suhteid strateegiliste partneritega saadab jätkuvalt edu, tõuseb 2020. aastaks ELi SKP tase vähemalt 1 % võrra enam, kui ta ilma nende püüdlusteta tõuseks².

Tarbijate huvi: tänu kaupade ja teenuste laiemale sortimendile säästab keskmine Euroopa tarbija ligikaudu 600 eurot aastas, sellele lisandub kasu, mis tuleneb madalamatest hindadest.

Mõju tööturule: On üldiselt teada, et kaubavahetuse kasvuga kaasnev ELi integratsioon maailma majandusse loob uusi ja paremini tasustatud töökohti. Üle 36 miljoni töökoha Euroopas sõltub

¹ Euroopa Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”, vt http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

² 1% ELi SKP-st 2010. aastal võrdus komisjoni prognoosi kohaselt 120 miljardi euroga.

otseselt või kaudselt sellest, kuidas me suudame kaubelda ülejäänud maailmaga. Üle 4,6 miljoni ELi elaniku töötab Jaapani või USA enamusosalusega ettevõtetes³.

Allikas: Euroopa Komisjoni prognoos. Vt komisjoni töödokumenti „Trade as Driver of Prosperity” (Kaubanduse osa heaolu kasvus) II.1 osa.

Kuid Euroopa avatud kaubanduspoliitika edu nimel peavad ühendama oma jõupingutused vastastikuseid huve silmas pidades ka teised riigid, meie partnerid nii arenenud majanduse kui ka kiiresti areneva majandusega riikide hulgas⁴. Kaubanduspoliitika ei saa loota Euroopa avalikkuse toetusele, kui meil puudub õiglane juurdepääs toorainele või kui näiteks juurdepääs välismaistele riigihangetele on meie jaoks suletud. EL säilitab avatud majanduse, kuid me ei ole naiivsed. Eelkõige kaitseb komisjon edaspidigi valvsalt Euroopa huvisid ja Euroopa töökohti. Me jätkame võitlust ebaausate kaubandustavade vastu, kasutades selleks kõiki asjakohaseid meetmeid.

ELi majandus on maailma suurim. EL on ka maailma suurim eksportija. Meie ettevõtted eksportisid 2009. aastal kaupu ja teenuseid 1,6 triljoni euro eest, mis moodustab 13% meie SKPst. Ka välismaiste otseinvesteeringute osas on EL tähtsaim nii investeerijana kui ka investeeringute vastuvõtjana. Nagu näha lisas esitatud joonisel 1, on ELi osatähtsus maailmakaubanduses püsinud stabiilsena, seda hoolimata kiiresti areneva majandusega riikide osakaalu järsust tõusust. Euroopa tugevust rahvusvahelises kaubanduses peegeldab ka avalik arvamus⁵.

2015. aastal luuakse 90% maailma majanduskasvust Euroopast väljaspool, kolmandik sellest luuakse Hiinas (vt joonis 1). Seega peame me lähiaastail ära kasutama majanduskasvu kõrget taset välismaal, eelkõige Ida- ja Lõuna-Aasias. Arengumaades ja kiiresti areneva majandusega riikides toodetakse 2030. aastal tõenäoliselt ligemale 60% maailma SKPst. Praegu on see näitaja alla 50%⁶.

Maailma majanduses ja kaubanduses on lähiminevikus toimunud tohutud muutused. Paljude kaupade ja teenuste puhul asuvad nende tarneahelasse kuuluvad tehased ja bürood maailma eri paikades. Kahe kolmandiku ELi impordi puhul on tegemist vahetoodete ja -teenustega, mis suurendavad meie tootmisvõimsust. Selleks et meie ettevõtted oleksid esirinnas, peavad nad saama arvestada vahetoodete ja -teenustega ning kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistidega kogu maailmast ning ettevõtjate investeeringuid ja intellektuaalomandit on vaja igati kaitsta.

Nagu Euroopa 2020. aasta strateegias on öeldud, peab meie tegevuskava nende arengutega kaasas käima. Tööstus- ja põllumajandustoodete tariifide langetamine on endiselt oluline, kuid suurim väljakutse seisneb muus. Palju rohkem oleks kasu sellest, kui teenuste ja investeeringute pääs turule oleks kättesaadav, kui korraldataks riigihankeid, kui intellektuaalomandiõiguste kaitse kokkulepped oleksid paremal tasemel ja nende jõustamine toimiks paremini, kui tooraine ja energia tarnel puuduksid piirangud ja kui rahvusvaheliste standardite edendamise kaudu kõrvaldataks regulatiivsed takistused (mis, kuigi loetelus viimane, ei ole seda tähtsusest). Kaubanduse kaudu peaksime edendama ka maailma majanduse keskkonnasäästlikkust ja inimväärset tööd.

³ „The transatlantic economy 2010” (D. Hamilton ja J. Quinlan, Center for Transatlantic Relations, Johns Hopkins University), ning „Basic Survey of Overseas Business Activities, 2010”, METI, Jaapan.

⁴ European Ülemkogu järelused, 16. september 2010.

⁵ Rahvusvahelise kaubanduse kohta 2010. aasta septembris tehtud Eurobaromeetri eriuuringu nr 357 kohaselt arvab 65% vastajatest, et ELi rahvusvaheline kaubandus on olnud tulutoov, ja 64% arvab, et Euroopa tooted on välismaiste toodetega võrreldes vägagi konkurentsivõimelised.

⁶ 49% 2010. aastal, vt OECD (2010) „Perspectives on Global Development: Shifting Wealth”.

Selle tegevuskava raames seisame üha enam silmitsi meie oma eeskirjade ja välissuhete liberaliseerimise vaheliste kokkupuutepunktidega, ja nagu Euroopa Ülemkogu septembris toonitas, peame me „jätkuvalt tõhustama ELi sise- ja välispoliitika ühtsust ja vastastikust täiendavust kui tervikut”⁷. Näiteks lihtsustab terviklikum teenuste siseturg ja süstemaatilisem regulatiivne koostöö olulisemate kolmandate riikidega teenuste rahvusvahelist kaubandust ja kõrvaldab piiritagused tõkked.

Meil tuleb tegutseda WTO raames mitmepoolsel tasandil, samuti tuleb jätkata kahepoolseid läbirääkimisi. Doha läbirääkimised on jätkuvalt kõige olulisemad. Kuid kahepoolne tasand ei välista mitmepoolset tasandit. Tõenäolisem on just vastupidine efekt: liberaliseerimine hoogustab liberaliseerimist.

See on see, mille pärast tuleb meil suunata suur hulk energiat tasakaalus olevate vabakaubanduslepingute sõlmimisele, nagu ka komisjon oma „Globaalse Euroopa“ strateegias on prioriteediks seadnud. ELi ja Lõuna-Korea vahelise lepingu heakskiitmine muudab käegakatsutavaks esimese tulemuse. Need läbirääkimised olid keerulised ja meil ei peaks olema mingeid illusioone: ELilt nõutud järeleandmised ja kompromissid, mida on vaja tulevaste lepingute sõlmimiseks, saavad olema veelgi keerulisemad.

Samal ajal jätkame me tööd Doha vooru läbirääkimiste lõpplahenduse ja WTO mõjuvõimu suurendamise nimel. Doha läbirääkimised on pikale veninud. Lõpplahendus on siiski väga oluline, mitte üksnes sellest tuleneva majanduskasu tõttu, vaid ka kinnitamaks WTO kesket rolli maailma kaubandussüsteemis.

Sellest hoolimata ei anna Doha leping vastuseid järjest kerkivatele küsimustele, millega tuleb tegeleda maailma kaubanduseeskirjade raames. On aeg hakata mõtlema Doha lepingu sõlmimise järgsetele sammudele, komisjon kutsub selleks kokku rühma väljapaistvaid isikuid.

Kui kõik läbirääkimisetapis või kaalumisel olevad vabakaubanduslepingud on heaks kiidetud, on ELil olemas sooduskaubanduse kokkulepped enamiku WTO liikmetega. Need lepingud kokku hõlmavad siiski vaid poolt kogu ELi kaubandusest. Sama oluline on süvendada ELi kaubandussidemeid ja vastastikuseid investeeringuid maailma teiste suurte majandussüsteemidega: USA, Hiina, Jaapani ja Venemaaga.

Me peame jätkama koostööd nende riikidega sel eesmärgil loodud foorumite kaudu. Tuleb anda hinnang, kas nende foorumite tegevus on piisav või oleks vaja otsida uusi teid suhtlemaks nende riikidega. USA ja Jaapani puhul tuleb esikohale seada mittetariifsete kaubandus- ja investeerimistõkete kaotamine, seda eelkõige regulatiivse koostöö kaudu.

Hiina, kes praegu on meie suuruselt teine kaubanduspartner, on nii suurte võimaluste kui ka suurte väljakutsete allikas. Arvestades Hiina tohutut kasvupotentsiaali, on see riik peamine ekspordi ja investeeringute ligimeelitaja. Kuid ei saa eitada, et osa Hiina tööstus- ja makromajanduspoliitikast rajaneb riiklikule kapitalismile. Sama kehtib Venemaa suhtes, kes on meie lähinaabritest suurim.

Kaubandus peaks aitama edendada ka sotsiaalset kaasatust nii maailma kui ka ELi mastaabis. Arengumaad, kes on ühinenud maailma kaubandus- ja tootmisahelaga, on täheldanud sissetulekute ja tööhõive kiiret kasvu ja ka vaesuse märgatavat vähenemist. ELi kaubanduspoliitika aitab kõige vaesema majandusega riike, pakkudes neile ülisoodsaid ühepoolseid kaubandussoodustusi. Laias

⁷ § a) I lisa, Euroopa Ülemkogu järelused, 16. september 2010.

laastus rakendame me hoolikalt läbimõeldud lähenemist, mis on erinev ja sõltub meie partnerite arengutasemest. Me pöörame pidevalt tähelepanu kooskõlale arengupoliitikaga, näiteks vaesuse likvideerimisele.

Samal ajal tõstab kaubanduse avatus jätkuvalt heaolu taset, suurendab tööhõivet ja palgataset arenenud majandusega riikides, sealhulgas ELis. Avatus loob töökohti. Kuid tuleb ka tunnistada, et teatud valdkondade või sektorite järeleaitamise kulud võivad mõnikord suureks osutuda ning seega on meil vaja sobivat riikliku ja Euroopa tasandi sotsiaal- ja tööturupoliitikat, mis aitaksid töötajatel ja ettevõtjatel kohaneda. Seda põhimõtet tuleks järgida meie eelarve prioriteetide kehtestamisel ning seejuures arvestada eelarve läbivaatamist, mille komisjon teeb 2010. aasta oktoobris⁸. Käesolevat teatist ette valmistades oleme pidanud laialdasi arutelusid üle kogu ELi. Nende arutelude ja komisjonisisesete mõttevahetuste põhjal on just need kaubanduspoliitika tegevuskava peamised punktid ning komisjoni praegune koosseis teeb ettepaneku rõhutada just neid. Komisjon viib oma ideed ellu Lissaboni lepingu uue institutsioonilise raamistiku alusel, mida tuleks vaadelda peamise vahendina, mis tagab ELi kaubanduspoliitika suurema läbipaistvuse ja legitiimsuse, mis annab Euroopa Parlamendile kaubandusküsimustes suurema sõnaõiguse ja mis paneb aluse ELi kaubandus- ja välissuhete vastastikusele tugevdamisele nii siin Brüsselis kui ka maailma 136 riigis paiknevais ELi esindustes.

Käesolevat teatist tuleks vaadelda Euroopa 2020. aasta strateegia välispoliitilise dimensiooni põhielemendina, kuid ka selge sõnumina Euroopa kavatsusest mängida aktiivset ja juhtivat rolli kaubanduspoliitika tegevuskava edendamisel G20 riikide hulgas ja kõigil teistel ülemaailmsel kaubandusfoorumitel. Tõepoolest on majanduse avatus see, mis mängib tähtsamat rolli tugeva, jätkusuutliku ja tasakaalus majanduskasvu loomisel ja mille poole tuleb püüelda, nagu ütlesid G20 liidrid oma Toronto tippkohtumisel.

⁸ Euroopa Komisjoni teatis eelarve läbivaatamise kohta, 19.10.2010, lk 15.

2. Homseteks väljakutseteks valmis kaubandus- ja investeerimispoliitika

2.1 Arukas majanduskasv: hoogne liikumine tuleviku suunas

Meie majanduse tulevik seisneb innovatiivsete, kõrgekvaliteediliste toodete konkurentsieelise ärakasutamises, mis aitab luua pikaajalisi ja hästi tasustatud töökohti⁹. Meie kaubanduspoliitika peab sellega toime tulema, meie töö tuleb muuta laiahaardelisemaks ning tähelepanu tuleb pöörata järgmistele punktidele:

- Tõhus, ülemaailmne tootmise tarneahel ei saa eksisteerida ilma et seda toetaksid transpordi-, telekommunikatsiooni-, finants- ja äriteenused ning ametitoimingud. **Teenused** moodustavad 70% ülemaailmsest kogutoodangust, kuid üksnes viiendiku maailma kaubandusest. Teenuste vähene osakaal maailma kaubanduses on osaliselt loomulike takistuste tagajärg, mõned teenused ei ole oma olemuselt kaubeldavad, kuid ka kaubandustõketel on oma osa. Teenuste valdkonnas säilinud kaubandustõkked on üldjuhul suurusjärgu võrra kõrgemad kui tootmissektoris säilinud tõkked. Hinnangulised tariifiekvivalendid on tavaliselt kaugelt üle 20% ja sageli veelgi kõrgemad (vt tabel 2). EL püüab kõigi vahenditega saavutada seda, et meie peamised kaubanduspartnerid arenenud majandusega ja kiiresti areneva majandusega riikide hulgas oleksid avatumad meie teenusepakkujatele, sarnaselt sellega, mida ELi siseturg pakub kolmandatest riikidest pärit teenusepakkujatele, säilitades samal ajal kooskõlas 2005. aasta UNESCO konventsiooniga meie kultuurilise mitmekesisuse eesmärgi. Me peame jätkuvalt pakkuma naaberriikidele (näiteks Ukrainale, Moldaaviale, Kaukaasia riikidele, Egiptusele, Jordaaniale, Marokole ja Tuneesiale) võimalust integreeruda meie siseturuga sellistes sektorites nagu näiteks finants-, posti- ja telekommunikatsiooniteenused.

Nagu avalike konsultatsioonide käigus soovitati, peaksime püüdma tagada, et teenuste regulatsioon kõigi kolmandate riikide puhul oleks avatud, mittediskrimineeriv, läbipaistev ja avalikkuse huvidele vastav, nii et ka meie teenusepakkujad saaksid neis riikides paremini äri ajada. Ning lõpetuseks, kuna muutused tehnoloogia valdkonnas aitavad luua uusi teenuseid ja muudavad piiriüleste teenustega kauplemise lihtsamaks, peaksid meie kaubanduskokkulepped leidma viise, kuidas ennetada uute kaubandustõkete teket sedalaadi teenuste valdkonnas.

- Kapitali liikumise ja välismaiste otseinvesteeringute vallas on toimunud oluline kasv. Ligikaudu pool maailmakaubandusest toimub sidus- või rahvusvaheliste ettevõtete vahel, kes kauplevad vahetoodete ja teenustega. Komisjon on teinud ettepaneku, mis käsitleb Euroopa kõikehõlmavat investeerimispoliitikat,¹⁰ et paremini kaitsta kõigi liikmesriikide investorite huve. Ta püüab integreerida käimasolevate kaubanduslääbirääkimiste temaatikasse investeeringute kaitse ja investeerimisvabaduse küsimused. Selleks teeb komisjon peagi ettepaneku asjakohaste läbirääkimisjuhiste ajakohastamiseks, kõigepealt Kanada, Singapuri ja Indiaga peetavate läbirääkimiste osas. Komisjon kaalub ka seda, kas oleks soovitav sõlmida individuaalseid investeerimislepinguid muude riikidega, näiteks Hiinaga.
- **Riigihanke** valdkonnas on välismaised turud ELi ettevõtjate jaoks eriti raskesti ligipääsetavad. Suurte tööstusriikide SKPst üle 10% turuosa ning kiiresti areneva majandusega riikide puhul järjest suurema osa SKPst moodustavad riigihankelepingud, mis pakuvad ettevõtlusalaseid

⁹ Euroopa Komisjoni teatis „Euroopa 2020 strateegiline juhtalgatus – Innovaatiline liit”, KOM(2010) 546, 6. oktoober 2010.

¹⁰ KOM (2010)343, 7. juuli 2010.

võimalusi sektorites, kus ELi tööstus on väga konkurentsivõimeline. Need sektorid on näiteks riiklik transport, meditsiiniseadmed, farmakoloogia ja keskkonnasäästlikud tehnoloogiad. Me jätkame välismaiste riigihangete avatumaks muutmise taotlemist ja võitleme diskrimineerivate tavade vastu. Et suurendada meie ettevõtjate juurdepääsu välismaistele riigihankelepingutele, oleme me pidanud aktiivselt läbirääkimisi nii kahepoolsetel tasandil kui ka WTO riigihankelepingu raames. Me püüame selle poole, et Hiina ühineks varakult selle riigihankelepinguga, mille aluseks on ambitsioonikas pakkumine, mis on tehtud kooskõlas Hiina WTOga ühinemisel võetud kohustustega. Kuid samal ajal kui meie oma turg on juba laialdaselt avatud, on meie suuremate kaubanduspartnerite turud seda märksa vähemal määral, seda eriti just piirkondlikul ja kohalikul tasandil (vt lisa tabel 4). Komisjonil on kavas teha 2011. aastal õiguslik ettepanek ELi vahendi loomise kohta, millega suurendatakse meie finantsvõimekust parandamiseks arenenud majandusega ja kiiresti areneva majandusega riikide turgudel sümmeetriat riigihangetele juurdepääsul, ettepanek tugineb meie rahvusvaheliste kohustuste rakendamisele. Samuti tuleks suurendada sümmeetriat teadus- ja arendusprogrammidele juurdepääsul kolmandates riikides, et viia see vastavusse meie enda avatuse kõrge tasemega, nagu on märgitud hiljutises komisjoni teatises innovatiivse liidu kohta¹¹.

- Kaubandus- ja investeeringute vood on võtmeks **innovatsiooni ja uute tehnoloogiate levikul** ELis ja ka üle kogu maailma. See on nii „uute” sektorite, näiteks telekommunikatsioonisektori puhul, aga ka „traditsiooniliste” sektorite, näiteks kõrgtehnoloogilise tekstiilitööstuse puhul. Me oleme e-kaubanduse tariifide moratoriumi laiendamise poolt ja suuname oma jõupingutused 1996. aastal vastu võetud **WTO infotehnoloogia lepingu** ajakohastamiseks eesmärgiga laiendada selle kohaldamisala, kaotada asjaomaste toodete suhtes kehtivad mittetariifsed kaubandustõkked (näiteks vastavushindamise dubleerimine) ja suurendada lepinguga liitunud geograafilist liikmelisust¹².
- **Regulatiivsed tõkked** kaupade, teenuste ja investeeringutega kauplemisel on eriti kahjulikud, seda just meie suurte kaubanduspartnerite puhul, arvestades seda, et meie kaubandussuhted ja vastastikused investeeringud nendega on väga intensiivsed. Palju probleeme tekitab see, kui ei aktsepteerita ja/või ei kasutata rahvusvahelisi standardeid, ning sageli on sertifitseerimis- või kontrollinõuded koormavad, sealhulgas tööstustoodete ja meie põllumajandus- ja kalandustoodete ekspordi puhul. Riikidel on õigus määratleda riikliku poliitika kaitse tase ja kehtestada vastavaid õigusakte, milles reguleeritakse näiteks inimeste tervise ja ohutuse ning keskkonnakaitse kõrge taseme hoidmist; loomulikult tuleb õigusaktid ka jõustada. Teadmine, et üks või teine õigusakt on olemas ja et seda jõustatakse, tagab kindlustunde ka tarbijatele, kui nad sooritavad ostu või tellivad mõne teenuse, seda nii imporditud kui ka kodumaal toodetud kaupade ja pakutavate teenuste puhul.
- Kuid kuna mõnikord võivad õigusnormide erinevused või ühtsete standardite või nende vastastikuse tunnustamise puudumine olla seadusega lubatud, siis põhjustab see sageli välismaal tegutsevatele ettevõtjatele suuri kulusid. Kuigi arvuliselt on seda raske kindlaks määrata, on mittetariifsed tõkked sageli kaubandusvaidluste põhjustajaks, samal ajal kui vastavate kaubanduskulutuste langetamine võiks olla olulise kokkuhoiu kohaks¹³. Seega on tõhustatud regulatiivkoostöö, nii selleks et edendada rahvusvahelisel tasandil (eeskirjade, standardite, kontrolli- ja sertifitseerimistegevuse) samaväärsust või ühtlustatust, kui ka selleks, et viia mittevajalikud regulatiivkulud kogu maailmas võimalikult madalale tasemele, meie

¹¹ Vt joonealust märkust 9.

¹² Vt ELi 15. septembri 2008. aasta ettepanek WTO dokumendis G/IT/W/28.

¹³ Komisjoni talituste töödokument "Trade as a driver of prosperity", III peatükk 2. osa: Kaupade mittetariifsed regulatiivtõkked.

kaubandussuhete oluline aspekt, eriti just meie oluliste kaubanduspartnerite puhul, või vabakaubanduslepingute või muude sarnaste läbirääkimiste osana. Kuid palju on veel teha. Me innustame oma peamisi kaubanduspartnereid, et nad ühineksid olemasolevate sektoriaalsete õigusnormide lähendamise algatustega (näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadega mootorsõidukite kohta) ning edendaksid nende eeskirjade kasutamist, samuti et nad osaleksid aktiivselt rahvusvaheliste standardite või ühtsete regulatiivraamistike väljatöötamises ka muude sektorite puhul. Tõepoolest näitavad kogemused, et palju lihtsam on kõrvaldada potentsiaalseid kaubandustõkkeid *enne* regulatiivpraktika juurdumist, seda nii ELis hästi sisetöötatud tööstussektorite puhul nagu autotööstus, masinaehitus ja keemiatööstus, kui ka kiiresti arenevates majandussektorites nagu näiteks online-teenused või biotehnoloogia.

- Loomulikult on mõned kolmandad riigid tunnustanud ELi ühtse turu regulatiivsüsteemi eeliseid ning oma eeskirju sellele vastavalt kohandanud. Kuid järjest globaalsemaks muutuva majanduse tingimustes peab siiski meie oma eeskirjade kehtestamine järjest enam lähtuma rahvusvahelisest taustsüsteemist ja vajadusest aidata kaasa meie ettevõtjate konkurentsivõime säilimisele. Tõepoolest on väliskaubanduse avatuse ja siseturu reformide vaheline seos tihtipeale võrreldav kahesuunalise liiklusega tänavaga, kuna mõlemal juhul on meie eesmärk vähendada kulusid ebavajalikele regulatiivtõketele, mis pidurdavad kaupade, teenuste ja investeeringute vooge. Me peame tegema rohkem, et parandada sise- ja välispoliitika finantsvõimekust ning tõhustada seeläbi Euroopa konkurentsivõimet ülemaailmsel turul¹⁴. Komisjonil on kavas uurida, kuidas tugevdada ELi siseste õigusaktide ja ELi väliste regulatiivmeetmete omavahelist seost ja seda, kuidas parandada nende kahe koordineerimist sellistes valdkondades nagu riiklikud õigusaktid ja rahvusvahelised standardid, erilist tähelepanu on kavas pöörata tulevikus vastuvõetavatele õigusaktidele. Seda teemat on käsitletud ka komisjoni teatises „Ühtse turu akt” (Towards a Single Market Act)¹⁵.
- Samuti peaksime me tagama, et **inimeste ajutine liikumine** teenuste osutamise eesmärgil¹⁶ aitaks kaasa meie teenuseosutajate ja investorite konkurentsivõime tõstmisele, seda nii ELis kui ka välismaal. Kõrgeima kvalifikatsiooniga inimeste sissetoomine kogu maailmast on väga oluline võimaldamaks meie ettevõtetel ja teadusasutustel püsida innovatsiooni alal tipptasemel. Samuti peab meie ettevõtetel olema võimalus viia Euroopa juhtivspetsialiste ja eksperte oma välismaal paiknevatesse haruettevõtetesse. Me peame pakkuma võrdset kohtlemist oma partnerettevõtetele, kui tahame jätkuvalt kasu saada nende tehtavatest investeeringutest ELi ja nende investeeringutega kaasnevatest töökohtadest. Seoses sellega peaks ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse kolmanda riigi kodanike riiki lubamise tingimusi ettevõttesisese üleviimise korral, aitama luua stabiilset ja avatud keskkonda kolmandate riikide kodanikele ettevõttesisese üleviimise korral mõnda ELi riiki.

2.2 Kaasav majanduskasv ELis ja välismaal

¹⁴ Vt konkurentsivõime nõukogu järeltõlge: siseturu prioriteedid järgmisel aastakümnel, 4.12.9, §§ 6 ja 14.

¹⁵ KOM(2010) 608, 27.10.2010.

¹⁶ WTO kõnepruugis nimetatakse seda "Mode 4 services liberalisation" (teenusevabaduse 4. moodul)

Samal ajal kui me lõikame kasu globaliseerumisest, on Euroopa inimesed mures mõnede võimalike tagajärgede pärast, eelkõige just tööhõive osas,¹⁷ kuid nad soovivad ka, et poliitika pakuks rohkem võimalusi arengumaadele.

- Kaubanduse **avatus loob kõikjal uusi töökohti**, kuid kuna järsk majanduskasv nõuab ressursside üleviimist kõige paremini toimivatesse sektoritesse, siis võib tagajärjeks olla töökohtade kadumine mõnes teises sektoris. Seega peavad turgude avamise poliitikaga kaasas käima meetmed, mis võimaldavad inimestel nende muutustega kohaneda. Liikmesriigi vastutusalas on kehtestada asjakohased sotsiaalvaldkonda, haridust ja tööturгу käsitlevad kõrvalmeetmed ning EL toetab neid täiendavalt oma vahenditega (näiteks struktuurifondi kaudu). Veel on üheks vahendiks **Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)**. EGF-i laiendamise ja lihtsustamise abil saaks EL rohkem ära teha aitamaks erinevates sektorites töö kaotanuid tööturu olukorraga kohanemisel ja ümberõppel, näiteks saaks pehmemdada teatavate suuremate häirete mõju liikmesriigi tööjõu olukorrale.
- Kaasavus on sama oluline ka väljaspool EL-i piire. Meie kohustus on edendada jätkusuutlikku arengut, rahvusvahelisi tööstandardeid ja inimväärsed tööd ka väljaspool EL-i. Loomulikult aitab arengumaade integreerimine maailmamajandusse kaasa vaesuse kaotamisele ja paremate töötingimuste levikule. EL-i lähenemisviis Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna **majanduspartnerluse lepingute** puhul on järgmine: kiirendada arengut, edendades piirkondlikku integratsiooni, luues kauplemis- ja investeerimisvõimalusi ning parandades majanduse juhtimist.
- 2011. aastal teeme me ettepaneku EL-i **üldise soodustuste süsteemi** reformimiseks. See aitab muu hulgas pöörata peatähelepanu pakutavatele soodustustele riikides, kus vajadus nende järele on kõige suurem ja kus rakendatakse tõhusalt rahvusvahelisi tööstandardeid ning inimõiguste, keskkonnakaitse ja heade valitsemistavade põhimõtteid.
- Komisjonil on 2011. aastal kavas vastu võtta **teatis kaubanduse ja arengu kohta**. Seal kirjeldatakse üldisemalt, kuidas meie kaubanduspoliitika saab kõige paremini arengut toetada, näiteks kirjeldatakse seal arengumaadele pakutavaid eri- ja diferentseeritud kohtlemise süsteeme, kaubandusreformide toetamist ja struktuursete takistuste kõrvaldamist arengumaade integreerumiselt maailma kaubandusse. Lisaks esitatakse selles teatises soovitusi, kuidas kaubandus saab kiiresti, kuigi ajutiselt aidata kolmandaid riike reageerimisel **looduskatastroofide** tekitatud raske humanitaarolukorra, näiteks Haiti maavärina või hiljutiste Pakistani üleujutuste korral.

2.3 Jätkusuutlik majanduskasv EL-is ja välismaal

Kaubanduspoliitika peaks jätkuvalt toetama loodussäästliku majanduskasvu ja kliimamuutuse eesmärke, eelkõige süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamist. Peame tagama, et meie tööstus suudaks vastata tuleviku jätkusuutliku majanduse nõuetele, seda ka kalandus- ja põllumajandussektorite puhul, kus on vaja reformimist jätkata.

- **Kliimamuutusega** seoses on meie prioriteediks jätkuvalt ülemaailmne kokkulepe, kus heitkoguste vähendamise eesmärgid on kehtestatud kõigi riikide jaoks. Kaubanduspoliitika peaks

¹⁷ Eurobaromeetri eriuuringu nr 357 kohaselt töid 30% neist, kes leidsid, et praegu ei ole rahvusvaheline kaubandus neile tulutoov, selle põhjusena välja tööhõive probleemid. Vastajate meelest peaks EL-i kaubanduspoliitika prioriteediks olema töökohtade loomine EL-is.

toetama kliimamuutuse takistamist keskkonnasõbralike toodete ja teenuste suhtes kehtivate kaubandustõkete kõrvaldamisega¹⁸. Komisjon on endiselt seisukohal, et piiride kohandamise meetmete kehtestamise võimalus tekitab hulgaliselt küsimusi, nagu on öeldud ka hiljuti avaldatud komisjoni teatises¹⁹.

- Üldisemalt peaks kaubanduspoliitika jätkama **loodussäästliku majanduskasvu toetamist ja edendamist** kogu maailmas ka selliste valdkondade puhul nagu näiteks energiatõhusus, ressursside tõhus kasutamine ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse. Jätkuvalt pööratakse suurt tähelepanu ka kaubanduslepingutes sisalduvate **säästva arengu sätete rakendamisele** ja tihedale koostööle kodanikuühiskonnaga.
- **Tooraine ja energia säästev ning häireteta tarnimine** on ELi majanduse konkurentsivõime seisukohalt strateegilise tähtsusega. Seda rõhutasid avalike arutelude käigus selgelt paljud ettevõtjad ja kodanikuühiskonna edendajad. Paljude kolmandate riikide valitsused arendavad tööstuspoliitikat, kus tehakse takistusi tarnimisel ja muudes valdkondades. Komisjoni 2008. aastal vastu võetud toorainet käsitlevas strategiadokumendis²⁰ on sätestatud ELi ettevõtjate toorainega varustamise tagamise põhimõtted mitmes poliitikavaldkonnas, sealhulgas kaubanduspoliitikas. Komisjon valmistab ette 2010. aasta lõpus vastuvõetavat uut teatist selle strateegia rakendamise ja edasiste sammude kohta. Me kasutame maksimaalselt ära praegu kehtivaid kaubanduseeskirju, aitame kaasa kaubanduspiirangute järelevalvemehhanismide kehtestamisele ja läbirääkimiseeskirjade koostamisele käimasolevate kahepoolsete läbirääkimiste jaoks, jätkame multi- ja plurilateraalsete distsipliinide uurimist, näiteks parimatel tavadel põhineva OECD kokkuleppe koostamise võimalusi. Me peame jätkama nende põhimõtete rakendamist ja selleteemalisi dialooge kolmandate riikidega, et järgida oma arengueesmärke – vaesuse likvideerimist ja heade valitsemistavade edendamist. Kuid tuleb siiski märkida, et tooraine tarnimise suhtes kehtestatud piirangud põhjustavad sageli tõsist kahju teistele arengumaadele. Seega tuleb selle probleemiga tegeleda.
- **Energeetika valdkonnas** on meil kavas kasutada nii kahe- kui ka mitmepoolseid läbirääkimisi, et lisada lepingutesse kaubandust käsitlevad sätted, mis aitaksid mitmekesistada energiaga varustamist (ka energiavarustuskindluse huvides), soodustaksid vaba transiiti ning edendaksid kauplemist taastuvenergiaga, mille puhul just kolmandates riikides kehtivad tõkked takistavad taastuvenergiat põhineva ELi tööstuse kiiret arengut.

¹⁸ Vt joonealust märkust 13.

¹⁹ Komisjoni 26. mai 2010. aasta teatis (2010) 265: „Kasvuhoonegaaside heite üle 20 %-lise vähendamise võimaluste analüüs ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohu hindamine.”

²⁰ KOM (2008)699, 4.11. 2008 „Tooraineid käsitlev algatus: majanduskasvu ja tööhõive seisukohast kriitiliste vajaduste rahuldamine”. *Sellele järgneb 2010. aasta oktoobris tööstuspoliitikat käsitlev teatis.*

3. Läbirääkimiste tegevuskava ajakohastamine eesmärgiga kiirendada majanduskasvu

Käesoleva teatise esimene pool ja komisjoni talituste töödokumendid selgitavad, kuidas kaubanduspoliitika võib aidata kaasa majanduskasvu suurendamisele. See on Euroopa 2020 strateegia välispoliitiline mõõde. ELi kaubanduspoliitika prioriteediks peab nüüdsest olema parema juurdepääsu loomine maailma suurimate ja kiiremini arenevate majandusega riikide turule, seda eelkõige ulatuslike kaubanduslepingute sõlmimise teel.

3.1 Doha läbirääkimiste lõpuleviimine ja mitmepoolse eeskirjadepõhise süsteemi loomine

Hoolimata aeglasest edasiliikumisest on Doha vooru läbirääkimiste lõpuleviimine jätkuvalt meie peamine prioriteet. Sellest tulenev kasu on liiga tähtis, et sellest mööda vaadata. 2011. aasta on taas hea võimalus saavutada Doha arengukava suhtes ambitsioonikas, tasakaalustatud ja laiaulatuslik kokkulepe, milleks annavad panuse kõik suuremad osalejad ning millest saaksid olulist kasu kõik, nii suured kui ka väikesed osalejad. Doha arengukava võib anda maailma majanduse jaoks märkimisväärse tõuke. Maailma kaubandus võiks suureneda üle 300 miljardi euro aastas ja maailma tulud üle 135 miljardi euro aastas²¹.

Doha vooru läbirääkimiste edukas lõpuleviimine kinnitaks mitmepoolse kaubanduse liberaliseerimise ja mitmepoolsete eeskirjade olulisust. Samuti annaks see kinnitust WTO kaitsvast ning mõjuvõimsast rollist proteksionistlike võtete vastu ning just see on oluline erinevus tänase ja 1930-ndate kriisi puhul. Me kasutame paremini ära WTO teostatava järelevalve ja seire eeliseid ning oleme igati nende tugevdamise poolt. WTO järelevalve süsteem võiks hõlmata vastastikuseid eksperdihinnanguid, kaubanduspoliitika läbipaistvaks muutmist ja mitmepoolset kontrolli eesmärgiga seista vastu võimalikele proteksionistlikele kalduvustele, samuti võiks seeläbi jõustada kehtivaid kaubandusleppeid ja korda ning parandada kolmandate riikide kaubandustavatu. Jätkuvalt on esikohal edasiste ühinemiste kavandamine. Ning lõpetuseks, meie eesmärk on tõhustada WTO vaidluste lahendamise ühtset süsteemi. Selleks on vaja parandada menetluste õiguslikku külge ja toetada WTO sekretariaati suuremate rahaliste vahenditega.

WTO kui keskasutuse rolli tugevdamise kasu on süsteemne ja pikaajaline ning aitab käsitleda maailmamajanduse juhtimise probleeme koos teiste osapooltega, näiteks G20-ga.. Seega kutsume me kokku rühma silmapaistvaid isikuid arenenud riikidest ja ka arengumaadest, et nad annaksid meile sõltumatuid soovitusi, mis aitaksid kujundada Euroopa nägemust sellest, milline peaks olema WTO tegevuskava ja roll pärast Doha vooru läbirääkimiste lõpuleviimist.

3.2 Vabakaubanduslepingute käimasolevate läbirääkimiste kava lõpuleviimine

Tegevuskava „Globaalne Euroopa”, mis sisaldab ambitsioonikate, uue põlvkonna kahepoolsete kaubanduslepingute sõlmimist oluliste kaubanduspartneritega, on keeruline ellu viia. Mõned kiiresti areneva majandusega riigid moodustavad juba olulise ja üha suureneva osa maailmakaubanduses. Oma kõrgeid eesmärke silmas pidades peame me jätkuvalt arvestama oma kaubanduspartnerite erinevaid arengutasemeid. Kuid meie tegevuskavas kinnitatud tee on Euroopa jaoks õige ja see on hakanud tulemusi andma.

See tegevuskava on oluline ja suuri väljakutseid esitav, eriti seepärast, et need uued kaubanduslepingud sisaldavat rohkemat kui imporditariife, mille tähtsus on oluliselt vähenenud,

²¹ CEPII, "Economic Impact of potential outcome of the DDA" (DDA võimalikust mõjust majandusele), Euroopa Komisjoni tellitud aruanne, 2009. aasta veebruar.

tegeledes kaupade, teenuste ja investeeringute regulatiivsete tõketega, intellektuaalomandiõigustega, riigihangetega, innovaatilisuse kaitsega, säästva arengu (st inimväärne töö, tööstandardid ja keskkonnakaitse) ja muude oluliste teemadega.

Aga neist lepingutest saadav kasu peaks olema märkimisväärne. Kui kõik need käimasolevad läbirääkimised on edukalt lõpule viidud, siis:

- on umbes pool ELi väliskaubandusest kaetud vabakaubanduslepingutega;
- ELi keskmised eksporditariifid langevad poole võrra (umbes 1,7%²²) ja ELi keskmised imporditariifid peaaegu viiendiku võrra (1,3%²²) ja
- kokkuvõttes suurendavad need erinevad vabakaubanduslepingud, kui osa tulevase kaubanduspoliitika panusest majanduskasvu tõstmiseks, pikaajalises perspektiivis ELi SKP-d 0,5%²³.

Vabakaubanduslepingute läbirääkimised Korea, Peruu, Kolumbia ja Kesk-Ameerika riikidega on edukalt lõpule viidud. Pärsia lahe riikide, India, Kanada ja Singapuriiga peetavad läbirääkimised on päris kaugele jõudnud. Me alustasime taas tähtsaid läbirääkimisi MERCOSURi piirkonnaga. Prioriteediks on endiselt meie praeguse, konkurentsipoliitikast lähtuvate vabakaubanduslepingute sõlmimise tegevuskava lõpule viimine. Me peaksime ära kasutama Ida-Aasia kiiresti arenevat piirkondlikku kaubandust ja suunama oma strateegilised ärihuvid sellesse piirkonda, muu hulgas sidudes end selle piirkonna vabakaubanduspiirkondade kiiresti areneva võrgustikuga. Seepärast püüame me laiendada oma kahepoolseid läbirääkimisi ASEANi riikidesse, alustades Malaisia ja Vietnamiga, ja viia need läbirääkimised lõpule ning seejärel süvendada kaubandussuhteid ja vastastikuseid investeeringuid Kaug-Idas.

Paralleelselt eelnevaga ja selleks, et aidata luua jagatud jõukusel põhinevat piirkonda Euroopa naaberriikidega, jätkame idapartnerluse ja Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluse raames tööd ulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks ning pakume vastavate tingimuste täitmise korral kõnealuses piirkonnas paiknevatele riikidele võimalusi osaleda meie siseturul. Õigusaktide ühtlustamine ning tariifide ja muude kaubandustakistuste kõrvaldamine on võimas muutuste allikas, mis toimub samaaegselt ühinemislepingute läbirääkimistega, selleks et pakkuda poliitilise ühinemise kontekstis majanduslikku integratsiooni.

Kokkuvõttes, kui oleme oma tegevuskava elluviimise lõpule viinud, paranevad meie ärisuhted kogu ülejäänud maailmaga.

3.3 Strateegiliste majanduspartnerite kaasamine kaubanduse, investeeringute ja õigusnormide lähendamisse

Septembris toimunud Euroopa Ülemkogul tõdeti, et kaubanduse hoogustamine ELi strateegiliste kaubanduspartneritega on meie tähtsaim eesmärk, ning kutsuti üles astuma konkreetseid samme „*et tagada ambitsioonikad vabakaubanduslepingud, parandada Euroopa ettevõtete juurdepääsu turule ning süvendada regulatiivset koostööd peamiste kaubanduspartneritega.*” Samas tuletati veelkord

²² Komisjoni talituste töödokument "Trade as a driver for prosperity", III. peatükk 1. osa, siin osutatakse peamiselt tööstustoodangu tariifidele.

²³ Vt komisjoni talituste töödokument "Trade as a driver for prosperity", II. peatükk.

meelde, et need partnerlused peavad olema „kahesuunalised, põhinema vastastikusel huvil ja kasul ning selle tunnistamisel, et kõigil osapooltel on nii õigused kui ka kohustused”²⁴.

Meie kaubanduspoliitika peab pöörama eriti suurt tähelepanu suhetele USA, Hiina, Venemaa, Jaapani, India ja Brasiiliaga, seda põhjusel, et nende majandus on suur nii mõõtmetelt kui ka potentsiaalilt, samuti mõjult maailmamajandusele. Meie majandussuhted nende riikidega on ELi jaoks strateegilise tähtsusega mitmel põhjusel. Me peame need suhted igakülgsele esiplaanile tõstma. Praegu on pooleli intensiivsed läbirääkimised vabakaubanduslepingu sõlmimiseks Indiaga. Meie suhted Brasiiliaga muutuvad paremaks, kui oleme lõpule viinud hiljuti taasalustatud läbirääkimised ELi ja Mercosuri assotsiatsioonilepingu sõlmimiseks.

Meie suhete seis ja väljavaateid ülejäänud nelja strateegilise partneri puhul kirjeldatakse järgnevalt.

USA on ELi suurim kaubandus- ja investeringupartner. Hoolimata vahetevahel aset leidvatest vaidlustest, on Atlandi-ülesed kaubandus- ja investeringuhingud toimunud rahulikumas õhkkonnas kui ükskõik kus mujal maailmas. Hoolimata sellest, et meil on vägagi sarnased regulatiivsed eesmärgid, on suurimaks takistuseks siiani ühtlustamata standardid ja erinevad õigusnormid teisel pool Atlandi ookeani. Panused on suured, nagu selgus ka hiljutisest uuringust. Isegi kui kaubavahetuses USAga kõrvaldataks üksnes pooled mittetariifsed takistused, oleks tulemuseks ELi SKP 0,5% kasv²⁵. Atlandi-ülene majandusnõukogu on suurepärase koht, kus arutada ja panna paika poliitilised suunised erinevate õiguslaste dialoogide jaoks. See on viis, kuidas saavutada regulatiivne lähenemine. Prioriteediks peaks jääma edasiste tõkete kehtestamise vältimine, eelkõige innovatsiooni, energiatõhususe ja kõrgtehnoloogia sektorites. See on punkt, mida on avalike konsultatsioonide käigus igakülgsele rõhutatud.

Hiina on ELi teine olulisim kaubanduspartner. Ta ei ole üksnes soodsate hindadega tarbekaupade allikas, vaid oluline tarnija ka töötleva tööstuse jaoks. Samuti on Hiina kiiresti kasvavaks turuks meie eksportijatele. Siiski on meie kaubavahetus Hiinaga oluliselt väiksem, kui ta olla võiks. Mitmed olulised turulepääsu tõkked on visad kaduma – nii standardite, õigusnormide, teenuste, investeringute kui ka riigihangete valdkonnas, samuti on intellektuaalomandi õiguste jõustamine ebapiisav ja standardite süsteem läbipaistmatu ning eksisteerivad koormavad sertifitseerimismenetlused ja tööstuspoliitika meetmed, mille eesmärk on impordi subsideerimine, tehnosiirde toetamine ja toorainega varustamisel kohalike tootjate eelistamine. EL on püüdnud lahendada neid probleeme WTO raames ja kahepoolsete meetmetega ning jätkab oma tegevust.

Kõrgetasemelise majandus- ja kaubandusdialoogi raames sätestatud ulatuslikus raamistikus kaitseme me põhimõtteid, mis on rohkem kooskõlas turumajanduse reeglitega, ja püüame kõrvaldada praegu eksisteerivate ebakõlade allikaid.

Jaapan püüab igati süvendada majanduslikku integratsiooni oma peamiste kaubanduspartnerite, sealhulgas ELiga. Siiski, kui Jaapani tariifid on üldiselt madalad, on kaubanduse regulatiivsed tõkked kaupade, teenuste, investeringute ja riigihangete puhul endiselt kõrged ja tundub,²⁶ et see probleem on suurem kui kunagi varem. Kui Jaapan suudaks näidata, et neid tõkkeid saab

²⁴ § 4, Euroopa Ülemkogu järeldused, 16. september 2010.

²⁵ Vt Ecorys (2009) "Non tariff measures in EU-US trade and investment", kättesaadav veebilehel http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf

²⁶ Copenhagen Economics (2010) "Assessment of barriers to trade and investment between the EU and Japan", kättesaadav veebilehel <http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/>.

kõrvaldada, oleks see ELi ja Jaapani tihedama majandusintegratsiooni eeltingimus. Selle teemaga tegeletakse praegu kõrgetasemelises töörühmas, mis pandi kokku ELi ja Jaapani viimasel tippkohtumisel.

Venemaa on meie kõige tähtsam lähinaaber. Ta on ka ELi ekspordi suuruselt teine sihtkoht, ELi impordi suuruselt kolmas lähtekoht ja suurim energiatarnija paljude liikmesriikide jaoks. Venemaa ühinemine WTOga on endiselt ELi kaubanduspoliitika olulisim lähieesmärk, sama märkisid ka paljud avalikel aruteludel osalejad. See oleks ka ainus ja kõige tähtsam meede Venemaa kinnistamiseks ülemaailmsesse süsteemi ning see aitaks kaasa Venemaa majanduse moderniseerimisele ja mitmekesistamisele. Kuid enne seda aitaks luua tõhusama, stabiilsema ja kindlama kaubandusõhustiku ning hoida vastavad õigused ja kohustused paremini tasakaalus kahepoolne kokkulepe ELi ja Venemaa vahel, mis on praegu läbirääkimiste etapis (ja millega asendataks praegu kehtiv partnerlus- ja koostööleping). Kuna majanduskriis hakkab taanduma, peaks Venemaa näiteks kaotama ühepoolsed kõrgemad tollitariifid, mis kehtivad alates 2007. aastast.

Me peame jätkama oma koostööd loetletud kuue riigiga eelkõige just sel eesmärgil loodud mitmesuguste foorumite kaudu. Hiljem selgub, kas need foorumid on õigustanud meie ees seisvaid tohutuid väljakutseid kaubandus- ja investeerimisalaste sidemete arendamisel nende riikidega, samas peame me igal sammul meeles pidama, kui oluliseks Euroopa Ülemkogu seda teemat pidas.

4. Jõustamise ja rakendamise tegevuskava

EL peab tugevdama jõupingutusi kahe- või mitmepoolsete kokkulepete raames saavutatud õiguste jõustamisel, et kaitsta avatud turgude ideed ka olukorras, kus need turud on illegaalselt suletud. Kaubanduseeskirjade korrektne rakendamine on kaubanduspoliitika nurgakivi. See tagab, et paberil sõlmitud kaubanduslepped viiakse ellu ja neist saavad kasu nii üksikisikud kui ka ettevõtjad. Eriti kehtib see väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate kohta. Mure võrdsetel alustel jõustamise pärast kajastus ka avalikus arvamuses²⁷.

Globaalsel tasandil jätkab komisjon tähelepanu pööramist kaubanduspartnerite meetmetele majanduskriisist väljumisel, see on algatus, mida tervitasid ka avalikel aruteludel osalejad. G20 riikide 2008. aastal vastuvõetud kohustus (mida uuendati 2010. aastal ja mille kohaldamisala laiendati kuni 2013. aastani) mitte kehtestada proteksionistlikke meetmeid on selles kontekstis äärmiselt oluline ja G20 riikide partnerid tunnustasid seda suures osas, kuigi mitte igal pool. EL jätkab kokkulepete täitmise kontrollimist ja regulaarset aruannete esitamist. Me kutsume üles oma partnereid G20 riikide hulgas võtma meetmeid tühistamiseks kaubanduspiiranguid, mis kehtestati ülemaailmse majanduskriisi ajal. Lisaks võitleme igakülgsest mistahes proteksionistlike nähtuste vastu, mis võiksid meie huve kahjustada. Me oleme juba alustanud eriti kahjulike meetmete väljaselgitamist ning üritame neid kõrvaldada (näiteks nagu kampaaniad „eelista omamaist”, mis hakkasid majanduskriisi ajal paljudes riikides pead tõstma). Lisaks sellele peame tagant tõukama kõigi kaubanduskokkulepete **süsteematilist rakendamist**, kontrollima üksikasjalikult nende rakendamist meie partnerite poolt ja jõustama oma õigusi, sealhulgas vaidluste lahendamise menetluse teel ja kasutades vajaduse korral ELi kaubandustõkete määrust.

Mis puutub **kahepoolsetesse kokkulepetesse**, siis seame me esikohale vabakaubanduslepingute rakendamise, eelkõige seoses regulatiivse poole ja mittekaubanduslike tõkete. Me alustame ELi

²⁷ Eurobaromeetri eriuuringu nr 357 kohaselt arvasid ELi kodanikud, et kaubanduspoliitika võtmeprioriteet ELi jaoks peaks olema samade eeskirjade rakendamise tagamine kogu maailmas.

ja Korea vahelisest vabakaubanduse lepingust, mille raames on võetud väga suuri kohustusi just regulatiivse poole pealt ja mida saab jõustada kas vaidluste lahendamise kiirmenetluse või vahendusmenetluse abil.

Turulepäässtrateegia on jätkuvalt jõustamismeetmete keskmes.²⁸ Partnerluses liikmesriikide ja ettevõtjatega oleme suutnud luua turulepääsu töörihmad kolmandates riikides ja Brüsselis. Avalikel aruteludel esinejad kinnitasid, et turulepäässtrateegia on andnud häid ja konkreetseid tulemusi kolmandate riikide kaubandustõkete kõrvaldamisel ja turulepääsu tingimuste parandamisel ELi ettevõtjate jaoks. Komisjoni, liikmesriikide ja ettevõtjate aktiivne tegevus on aidanud kaasa tõkete kõrvaldamisele paljudes sektorites ja kolmandates riikides ning tõstnud oluliselt ekspordivõimalusi. Hiljutisteks näideteks võib tuua Egiptuses kehtivad tekstiilide ranged märgistusnõuded, Ukrainas kehtivad loomsete toodete kontrollinõuded, Indias kehtiv rehvide impordi litsentsimine (mille puhul on siiski veel vaja kõrvaldada tõkked, mis tekivad rangete sertifitseerimisnõuete tõttu), Brasiilias kehtivad mänguajade sertifitseerimisnõuded või Kanadas kehtivad turulepääsu tingimused posti kohaletoimetamiseks²⁹. Kooskõlas eesmärgiga tõhustada jõustamismeetmeid, on meil kavas kokku kutsuda turulepääsu töörihmad veel poole tosina kolmanda riigi jaoks ning tõhustada 33 juba tegutseva töörihma tegevust, keskendudes just vabakaubanduslepingute jõustamise järelevalvele. Me teeme juhtumipõhiselt koostööd ka nende kolmandate riikidega, kellega on ette tulnud probleeme ühtse turulepääsu kohaldamisel. Lõpetuseks ja nagu teatistes Euroopa 2020 märgitud, hakkame me koostama iga-aastasest kaubanduse- ja investeerimistõkete aruannet, kus toome esile kolmandate riikide poolt kehtestatud kaubandustõkked ja proteksionistlikud meetmed. See aitab tõhustada jõustamismeetmeid ja võimaldab avalikustada rikkujaid kolmandate riikide hulgas.

Me teeme koos oma suuremate majanduspartneritega tööd selle nimel, et turujärelevalve asutused tugevdaksid ja kooskõlastaksid enam oma tarbijakaitsemeetmeid.

Et tarbijaid paremini teavitada, esitas komisjon 2005. aastal õigusakti ettepaneku, milles käsitleti **imporditud lõpptoodete päritolu märgistamist**. Kui parlament ja nõukogu selle ettepaneku heaks kiidaksid, aitaks see tasakaalustada olukorda seoses kolmandate riikidega.

Suurt tähelepanu on kavas pöörata **rahvusvahelisele tollikoostööle** kahepoolsete lepingute raames ja Maailma Tolliorganisatsiooni vahendusel. Tõhusad tolliprotseduurid aitavad vähendada õigusnormide täitmisega seonduvaid kulusid, soodustavad seaduslikku kaubandust ja aitavad võidelda ohtudega, mis on seotud turvalisuse ja ohutuse ning intellektuaalomandi õiguste rikkumisega.

Väga tähtis on, et intellektuaalomandi õigused seoses ELi kaupade, teenuste ja otseinvesteeringutega oleksid nõuetekohaselt kaitstud. Selleks et tugevdada intellektuaalomandi õiguste jõustamist ja lihtsustada vastavaid menetlusi, on meil kavas läbi vaadata tollieeskirjad, mida rakendatakse ELi piiril. Me vaatame ajakohastamise eesmärgil läbi ka 2004. aastal kehtestatud strateegia **intellektuaalomandi õiguste kaitse** tagamise kohta kolmandates riikides. Selleks et meie ettevõtted ja intellektuaalomandi õiguste omanikud oleksid turvatud ja et nende konkurentsivõime teadmispõhises majanduses oleks suurem, on vaja intellektuaalomandit tõhusamalt kaitsta ja jõustada, sealhulgas oleks vaja geograafilisi märgiseid kõigi välismaiste turgude jaoks, eriti just kiiresti kasvavate majandusega riikide jaoks. Intellektuaalomandiõiguste eeskirjade jätkuv ühtlustamine üle kogu ELi tõhustaks komisjoni suutlikkust pidada ELi nimel läbirääkimisi

²⁸ Vt aruannet „Komisjoni teatise rakendamine: Globaalne Euroopa: tugevam partnerlus Euroopa eksportijate turulepääsu nimel” (18. aprill 2007).

²⁹ Vt „Turulepäässtrateegia rakendamine – 2009. aasta aruanne”, kättesaadav veebilehel http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf

intellektuaalomanditeemaliste siduvamate kohustuste üle suuremate kaubanduspartneritega. Kui peetakse läbirääkimisi vabakaubanduslepingute sõlmimiseks, peaks intellektuaalomandit käsitlevas klauslis võimaluse korral pakutama intellektuaalomandi õiguste kaitset samal tasemel, nagu seda pakutakse ELis, samal ajal tuleb ikkagi arvestada asjaomase riigi arengutaset. Võltsimisvastast võitlust käsitleva kaubanduslepingu (ACTA) eesmärk on luua ulatuslik rahvusvaheline raamistik – parimate tavade kataloog – mis aitaks lepinguosalistel tõhusalt võidelda intellektuaalomandi õiguste rikkumise vastu. Kui läbirääkimised on lõpetatud ja seda lepingut rakendama hakatakse, saab sellest WTO TRIP-lepingule tuginev uus rahvusvaheline standard.

See, kuivõrd avatud kaubandust me soovime, sõltub õiglasest konkurentsist kodu- ja välismaiste tootjate vahel ja selle aluseks on suhteliste konkurentsieeliste olemasolu. EL kaitseb oma toodangut rahvusvahelise kaubanduse moonutuste ja häirete eest seeläbi, et kohaldab kooskõlas WTO eeskirjadega **kaubanduse kaitsemeetmeid**. Me kohaldame vastavaid vahendeid kaubandusmoonutuste uute ilmingute puhul, näiteks strateegiliste sektorite subsideerimise korral, sealhulgas juhul kui kolmandad riigid kasutavad ekspordipiiranguid, et saada kaudset kasumit järgtööstusele. Me jätkame rangete õiguslike ja majanduslike normide kohaldamist ja eeldame, et meie kaubanduspartnerid teevad sedasama. Me toetame ELi ettevõtjaid, kui kolmandad riigid kasutavad kaubanduse kaitsemeetmeid ebaõiglaselt, sealhulgas tõstatame vajaduse korral need küsimused WTOs. Lissaboni lepingu ja/või tulevikus Doha vooru läbirääkimiste käigus (Eeskirjade peatükis) saavutatavate muudatuste valgusel saab üha selgemaks, kas ja kuidas oleks vaja edaspidi ajakohastada või moderniseerida meie kaubanduse kaitsemeetmeid.

Konkurentsi puudumine või ebaefektiivsus ja kolmandate riikide riigiabi eeskirjad piiravad sageli ELi eksportijate turulepääsu. Seetõttu on ELil strateegiline huvi rahvusvaheliste eeskirjade väljatöötamise vastu tagamaks, et Euroopa ettevõtted ei kannaks kolmandates riikides kahju kohalike ettevõtjate ebaõiglase subsideerimise või konkurentsivastase tegevuse tagajärjel. WTO raamistikus vastuvõetav mitmepoolsete eeskirjade kogumik oleks parim lahendus. Siiski saab paljude oluliste küsimustega tegeleda ka kahepoolsete lepingute raames.

Meil on kavas teha rohkem ära **väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate** probleemide lahendamiseks. Kaubanduse kaitse puhul näiteks on selge, et vastavad meetmed põhjustavad nende ettevõtjate (olgu nad siis importijad, kasutajad, kaebuse esitajad või eksportijad) jaoks sageli tõsisemid probleeme, sest investeringud kaubanduse kaitsemeetmetesse on kulumahukad. Komisjon esitab 2011. aastal teatise võimalike toetusmeetmete kohta, millega aidata väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, kes tahavad arendada rahvusvahelist tegevust.

Meil on kavas suurendada ka **ELi esinduste rolli**, kes võiksid olla ELi ettevõtjate kontaktpunktiks välismaal, vajaduse korral võiks luua spetsiaalse ettevõtlustoetuse süsteemi kolmandates riikides tegutsevatele ettevõtjatele.

5. Avalikud arutelud ja mõju hindamine

Käesoleva dokumendi ettevalmistamisel on olnud palju abi kodanikuühiskonnaga ja peamiste huvirühmadega, samuti Euroopa Parlamendi ja liikmeriikidega peetud aruteludest³⁰. Näiteks saime me 302 kaastööd 37 riigist, sealhulgas 23 liikmesriigilt, neist on tehtud kokkuvõtte eraldi dokumendina.

Me jätkame konsulteerimist huvitatud isikutega poliitiliste põhimõtete väljatöötamise ja meetmete ettevalmistamise käigus. Arutelud kodanikuühiskonnaga on meie poliitika kujundamise alus ja kui

³⁰

Vt aruannet ja vastuseid veebilehel http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144

vähegi võimalik, anname me tagasisidet neile, kes saatsid meile avalike arutelude käigus vastuseid. Seda on osaliselt juba tehtud tavapäraste kodanikuühiskonna kaubandusdialogide puhul. Toimuvad laiale kuulajate ringile mõeldud regulaarsed, kindla temaatikaga koosolekud üldist huvi pakkuvates kaubanduspoliitika küsimustes. See võimaldab kodanikuühiskonnal aktiivselt poliitika kujundamises osaleda.

Meil on kavas luua süsteem kaubanduspoliitika kujundamise mõju hindamiseks ja jälgimiseks. See hõlmab mõju hindamiste teostamist kõigi uute kaubandust käsitlevate algatuste puhul, millel võib olla oluline majanduslik, sotsiaalne või keskkonnavaline mõju ELi ja tema kaubanduspartnerite, sealhulgas arengumaade jaoks. Me pöörame erilist tähelepanu laiaulatuslike arutelude läbiviimisele ja kodanikuühiskonna kaasamisele jätkusuutlikkuse mõju hindamise puhul, mida me hakkame tegema kaubanduslääbirääkimiste käigus. Kui läbirääkimised on lõpule viidud, kuid enne allkirjastamist, valmistame me parlamendi ja nõukogu jaoks ette analüüsi kavandatud tehingu võimalike tagajärgede kohta ELi jaoks. Ja lõpuks, et hõlbustada kehtivate ELi kaubanduslepete mõju jälgimist, hakkame korrapärasemalt läbi viima järelhindamisi.

6. Kaubandus ja välissuhted

Meie eesmärk on, et EL saavutaks välissuhetes ja maailma liidrite hulgas positsiooni, mis oleks vastavuses meie majandusliku tähtsusega.

Kaubanduspoliitikal on oma spetsiifiline majandusloogika, mis aitab kaasa ELi välispoliitika kujundamisele. Kaubandus ja kaubanduspoliitika tugevdavad ELi mõju rahvusvahelisel areenil ning kooskõlastatud ELi tasandi meetmed peaksid ellu viima ja toetama ELi majandushuve kolmandates riikides. ELi kaubandus- ja välispoliitika saavad olla ja peaksid olema teineteist vastastikku tugevdavad. See kehtib arengupoliitika valdkonnas ja ka näiteks ÜRO sanktsioonide kohaldamise ning õiglaste soodustuste kehtestamise puhul. Muu hulgas kehtib see ka meie kaubandusalaste ja poliitiliste suhete puhul kolmandate riikidega või siis mõne konkreetse kaubandusmeetme, näiteks üldise soodustuste süsteemi kehtestamise või vabakaubanduslepingu sõlmimise puhul, mis innustavad meie partnereid arvestama inimõigusi, rahvusvahelisi tööstandardeid, üleilmseid keskkonnanõudeid ja häid valitsemistavu, sealhulgas maksustamise küsimuses. Muud välispoliitilised meetmed, näiteks ELi delegatsioonid välismaal, peaksid aitama täiendada meie kaubanduse tegevuskava ja toetama meie välismaal tegutsevaid ettevõtjaid. Veel üks hea näide kaubanduspoliitika ja välissuhete vahelisest koosmõjust on **ELi ekspordikontrollisüsteem** kahese kasutusega kaupade jaoks. Selle süsteemi eesmärk on teenida välis- ja julgeolekupoliitika huve. Kuigi viimase 20 aasta jooksul on saavutatud suurt edu täiusliku ELi ekspordikontrollisüsteemi loomisel, on oht, et erinevused ELi liikmesriikide rakendusmeetmetes muudavad ühtse turu ja ühtse kaubanduspoliitika kasuteguri pea olematuks. ELi partnerite, sealhulgas USA poolt selles valdkonnas tehtud reformid näitavad selgelt ekspordikontrolli valdkonna olulisust majanduse seisukohalt ja vajadust teha uusi jõupingutusi, et tugevdada ELi ekspordi konkurentsivõimelisust ja tagada samal ajal turvalisuse võimalikult kõrge tase. Me jätkame tööd ekspordikontrolli meetmete täiustamisel eesmärgiga muuta ärikeskkond ELi eksportijate jaoks lihtsamini mõistetavamaks ja läbipaistvamaks ning samal ajal aidata kaasa turvalisuse tagamisele rahvusvahelisel tasandil. Meil on kavas koostada roheline raamat, kus käsitletak praegu kehtiva süsteemi toimimist ja võimalike reformivaldkondi.

7. Järeldused

Käesolevas teatises on kirjeldatud, kuidas me kavatseme ELi kaubandus- ja investeerimispoliitika abil toetada jätkusuutliku majanduskasvu eesmärki, st luua uusi töökohti ja tugevdada meie

heaoluühiskonda. Selle eesmärgi saavutamine nõuab huvirühmadelt, ELi institutsioonidelt ja liikmesriikidelt suurt pühendumust.

Kokkuvõttes on meie eesmärgid järgmised:

1. Läbirääkimiste tegevuskava elluviimine

- tuleb viia kiiremas korras lõpule Doha vooru läbirääkimised (hiljemalt 2011. aasta lõpuks);
- tuleb kutsuda kokku rühm silmapaistvaid isikuid arenenud riikidest ja ka arengumaadest, et nad annaksid meile sõltumatu soovitust, mis aitaksid kujundada Euroopa nägemust sellest, milline peaks olema WTO tegevuskava ja roll pärast Doha vooru läbirääkimiste lõpuleviimist;
- tuleb proovida saavutada märkimisväärset edu käimasolevatel kahepoolsetel kaubandusläbirääkimistel ASEANi riikidega ja käivitada tähtsaimate kaubanduspartneritega iseseisvad läbirääkimised investeringute alal;
- tuleb jätkata läbirääkimisi ELi naaberriikidega ulatusliku ja kõikehõlmava vabakaubanduslepingu sõlmimiseks, mis lähendaks kõiki naabreid järkjärgult ühtse turu suunas.

2. Strateegiliste partnerluste süvendamine

- tuleb üksikasjalikult paika panna, kuidas on meil plaanis arendada suhteid strateegiliste partneritega küsimuses, mis käsitleb tõkete kõrvaldamist 21. sajandi nõuetele vastavate turgude parema toimimise eest, ning see kuidas me vaatame läbi, kui kaugele me oleme jõudnud 2012. aasta lõpuks.

3. Kaubanduspoliitika tulevik

2011. aastal on meil kavas:

- teha õiguslik ettepanek ELi meetme kehtestamiseks, mis aitab tagada ja suurendada sümmeetriat juurdepääsuks riigihanketurgudele arenenud riikides ja kiiresti areneva majandusega riikides;
- viia lõpule arutelud liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga ELi uue investeerimispoliitika küsimuses;
- tutvustada oma seisukohti teemal, kuidas edendada sise- ja välisturu avamise vastastikust toetavust, eelkõige kaupu ja teenuseid käsitlevate õigusaktide koostamise kaudu;
- võtta vastu komisjoni teatis kaubanduse, arengu ja õiguslike ettepanekute kohta, et reformida üldist soodustuste süsteemi arengumaadega seoses;
- võtta vastu roheline raamat ekspordikontrollisüsteemi parandamise teemal;
- avaldada teatis võimalike toetusmeetmete kohta, millega aidata väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaid, kes tahavad laiendada oma tegevust välismaale;

4. Oma õiguste jõustamine

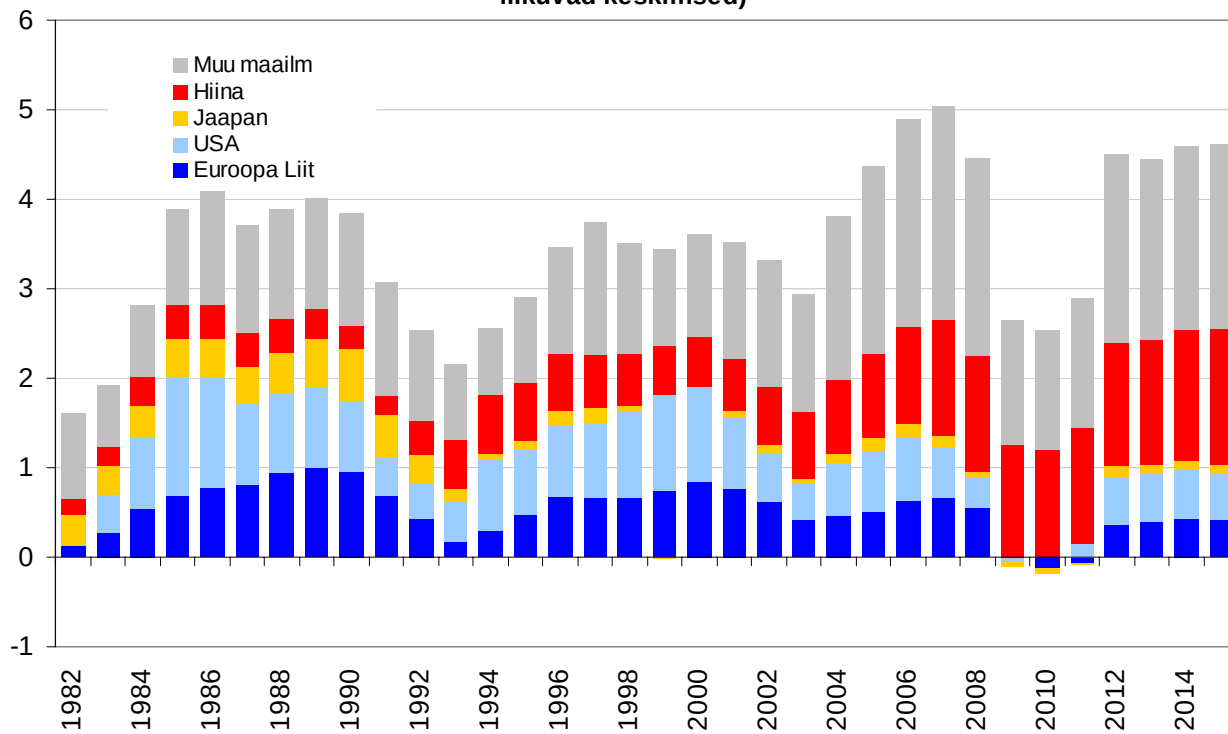
- kolmandate riikidega seoses tuleb läbi vaadata kehtiva intellektuaalomandiõiguste strateegia jõustamine, samuti vaadata läbi tollieeskirju käsitlevad õigusaktid intellektuaalomandi õiguste jõustamisest ELi piiiril;

- alates 2011. aastast ja edaspidi tuleb igal aastal koostada aruanne kaubandus- ja investeerimistõkete kohta, mis esitatakse kevadisel Euroopa Ülemkogul. See oleks peamine vahend kaubandustõkete ja proteksionistlike meetmete järelevalve teostamiseks ja vastavate jõustamismeetmete elluviimiseks.

LISA

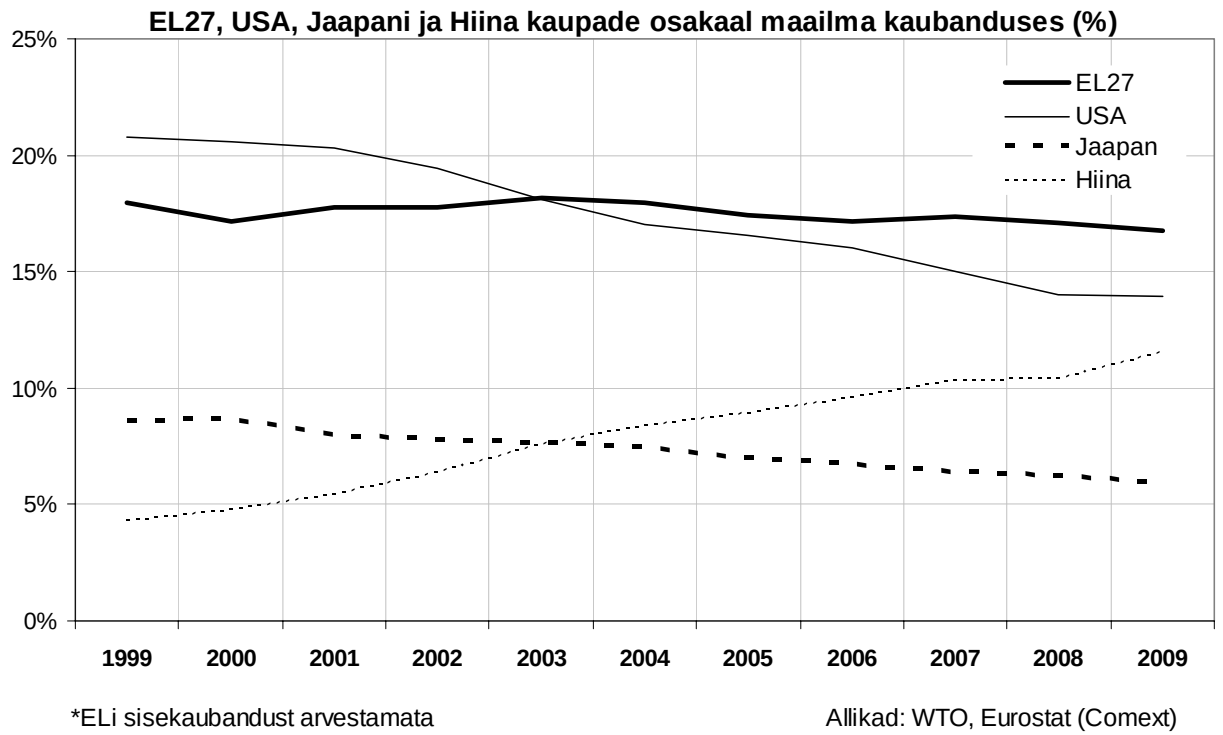
Joonis 1

Ülemaailmse SKP kasvu jaotus ostujõu pariteedi põhjal (protsent, kolme aasta
liikuvad keskmised)

Allikas: IMFi maailma majanduse väljavaated (oktoober 2010)

Joonis 2

Tabel 1: ELi vabakaubanduslepingute staatus ja osakaal ELi kaubanduses (%)

		Tööstustooted*		Põllumajandustooted**	
Piirkonnad ja vabakaubanduslepingute staatus		Import (%)	Eksport (%)	Import (%)	Eksport (%)
Käigus olevad vabakaubanduslepingud		22,3	27,7	24,3	29,1
Tšiili, Mehhiko, Lõuna-Aafrika	Vabakaubanduslepingud arengumaaadega	2,5	3,4	5,7	2,2
Andorra, San Marino, Türgi, Isalnd, Liechtenstein, Norra, Šveits	EFTA riigid ja tolliliidud	14,6	15,9	11,6	14,6
Kariibi mere piirkonna AKV riigid	Majanduspartnerluslepingud	0,3	0,3	1,0	0,6
Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Maroko, Palestiina okupeeritud alad ja Tuneesia	Vabakaubanduslepingud Vahemere piirkonna riikidega	4,0	5,9	4,5	7,9
Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Montenegro ja Serbia	Stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingud Lääne-Balkani riikidega	0,9	2,2	1,5	3,7
Vabakaubanduslepingute läbirääkimised lõpule viidud, kuid lepinguid veel ei rakendata ning käimasolevad ja kavandatud läbirääkimised		21,8	25,6	56,2	26,2
Boliivia, Ecuador, <i>Peruu, Colombia</i>	Andide Ühendus	0,4	0,6	5,3	0,4
Brunei Darussalam, Indoneesia, Malaisia, Filipiinid, Singapur, Tai, Vietnam	ASEAN	5,4	4,6	9,8	4,2
<i>Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama</i>	Kesk-Ameerika	0,2	0,4	2,8	0,4
Bahrein, Kuveit, Omaan, Katar, Saudi Araabia, Araabia Ühendemiraadid	Pärsia lahe koostöönõukogu (GCC)	2,0	5,3	0,3	5,1
Argentina, Brasiilia, Paraguay ja Uruguay	MERCOSUR	1,5	2,5	20,9	1,5
Armeenia, Aserbaidžani, Kanada, Gruusia, India, <i>Korea</i> , Liibüa, Moldova, Süüria, Ukraina	Muud vabakaubanduslepingud	10,0	9,1	7,2	8,0
AKV riigid, v, a Kariibi mere piirkonna riigid	Majanduspartnerluslepingud	2,3	3,2	10,5	6,6
Vabakaubanduslepingud puuduvad		55,8	46,7	19,5	44,7
Austraalia, Hiina, Jaapan, Uus- Meremaa, Venemaa, Ameerika Ühendriigid	Peamised kaubanduspartnerid	50,3	38,6	16,6	35,8

Muu maailm (~ 70 riiki)		5,5	8,1	2,9	8,9
-------------------------	--	-----	-----	-----	-----

Allikas: Euroopa Komisjon. Märkus: * HS25-99. ** HS01-24. Märkus: Kaldkirjas esitatud riigid on lõpetanud läbirääkimised, kuid ei kohalda veel vabakaubanduslepinguid.

Tabel 2: Hinnangulised tariiefiekvivalentideks ümberarvestatud takistused teenuste osutamisel (protsentides)

	Telekom munikats ioon	Ehitus	Kauba ndus	Transport	Finantste enused	Ärialased teenused	Muud
Arenenud riigid	24	42	31	17	34	24	26
Aasia	33	25	17	8	32	15	17
EL25	22	35	30	18	32	22	27
USA	29	73	48	14	41	34	7
Arengumaad	50	80	47	27	57	50	34
Kokku	35	58	38	21	44	35	29
Maks.	119	119	95	53	103	101	54

Allikas: DG TRADE/ CEPII. Teenuste kaubavooge käsitlevate andmete tavausuundumuste põhjal.

Tabel 3: Uutest Atlandi-üledest riikidest pärit kaupade kaubanduskulud USAs ja ELis (tariiefiekvivalendi protsendid)

Valdkond	Uutest Atlandi- üledest riikidest pärit kaupade kulud Euroopa Liidus	Uutest Atlandi- üledest riikidest pärit kaupade kulud USAs
Keemiatooted	23,9	21,0
Ravimid	15,3	9,5
Kosmeetikatooted	34,6	32,4
Elektroonika	6,5	6,5
Bürookaubad ja kommunikatsiooniseadmed	19,1	22,9
Autotööstus	25,5	26,8
Lennundus	18,8	19,1
Toit ja joogid	56,8	73,3
Metallid	11,9	17,0
Tekstiil- ja rõivatooted	19,2	16,7

Puit ja paberitooted	11,3	7,7
----------------------	------	-----

Allikas: Ecorys (2009). Non-Tariff Measures in EU-US Trade and Investment – An Economic Analysis.

Märkus Need mittetariifsete regulatiivmeetmete põhjal tuletatud tariifiekvivalendid on saadud eriotstarbelise tööstusuuringu andmete ökonomeetrilisel analüüsil.

Tabel 4: Tähtsaimate kaubanduspartnerite riigihanke turg^φ

	EL	USA	Jaapan	Kanada	Korea	Brasiilia*	Argentina*	India*
Riigihanke turg kokku (miljardites eurodes)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% SKPst)	16%	11%	18%	22%	14%	13%	8%	8%
Riigihankete pingus (GPA) ettenähtud piirmäär ületavaid riigihanketinguid kokku (miljardites eurodes)	370	279	96	59	25	42*	3,7*	20*
(% SKPst)	3%	3%	3%	6%	3%	4%*	2%*	2,5%*
Riigihankete pingus pakutavad riigihanked (miljardites eurodes)	312	34	22	2	15	(ei kohaldata)	(ei kohaldata)	(ei kohaldata)
(Riigihankete uru piirmäär %)	84%	12%	23%	3%	60%	(ei kohaldata)	(ei kohaldata)	(ei kohaldata)

Allikas: Euroopa Komisjoni hinnang.

^φ Võrreldavad andmed Hiina kohta puuduvad.

* Riigihanketinguga mitte ühinenud riigid. Siseturu ja teenuste peadirektoraadi hinnang turgude võimaliku avatuse kohta, kui need riigid ühineksid riigihanketinguga.